

Topologia II

Llista de problemes número 10 (per al 2005-12-16)

Els exercicis 1 a 3 són copiats de la llista 9.

Transformacions de cobertes. Sigui $p : Y \rightarrow X$ una projecció recobridora. Una *transformació de cobertes* (deck transformation) és un homeomorfisme $f : Y \rightarrow Y$ compatible amb p , en el sentit que comuta el diagrama

$$\begin{array}{ccc} Y & \xrightarrow{f} & Y \\ & \searrow p & \swarrow p \\ & X & \end{array}$$

Denotem per $\text{Aut}(Y/X)$ el grup de totes les transformacions de cobertes.

1. Mostreu que si $p : Y \rightarrow X$ és un recobriment trivial de n fulls, i si X és connex, llavors $\text{Aut}(Y/X) \simeq \mathfrak{S}_n$ (el grup simètric en n lletres).
2. Donat un G -recobriment $Y \rightarrow Y/G = X$, demostreu que el homomorfisme de grups natural $G \rightarrow \text{Aut}(Y/X)$ és injectiu.
3. Continuant la notació del exercici anterior, mostreu que si Y és connex, llavors $G \rightarrow \text{Aut}(Y/X)$ és un isomorfisme.
(Pista: utilitzeu l'*unicidad d'elevació d'aplicacions*, Exercici 11 de la llista 9.)
4. Demostreu que si $f: \tilde{X} \rightarrow X$ i $g: \tilde{Y} \rightarrow Y$ són projeccions recobridores llavors $f \times g: \tilde{X} \times \tilde{Y} \rightarrow X \times Y$ també és una projecció recobridora.
5. (i) Mostreu que S^n és un espai recobridor de $\mathbb{R}P^n$.
(ii) Calculeu el grup fonamental de $\mathbb{R}P^n$.
6. Calculeu, llevat d'isomorfisme, tots els espais recobridors dels espais projectius $\mathbb{R}P^n$ de dimensions $n \geq 2$. (El cas $n = 1$ és tractat en el exercici següent.)
7. Calculeu, llevat d'isomorfisme, tots els espais recobridors del cercle.
8. Sigui X un espai connex amb $\pi_1(X) \simeq \mathbb{Z}$, i sigui $p: \tilde{X} \rightarrow X$ un recobriment de n fulls. Calculeu $\pi_1(\tilde{X})$ i calculeu $\pi_1(p)$.
9. Descriviu una aplicació recobridora de 4 fulls del tor $S^1 \times S^1$ sobre l'ampolla de Klein.
10. *Examen de juliol de 2003.* Siguin X, Y i Z espais arc-connexos i localment arc-connexos, $q: X \rightarrow Y$ i $t: Y \rightarrow Z$ aplicacions contínues, $p = t \circ q$. Demostreu que si p i r són aplicacions recobridores aleshores:
  - (i) q és també una aplicació recobridora.
  - (ii) Si Z té espai recobridor universal, també el tenen X i Y .